

В останні роки отримали розвиток технології «Notill». Землеробство по методу «Notill» - це економічно вигідна система рослинництва, стійка до ерозії, в рамках якої культура висівається безпосередньо в післязбиральні залишки попередніх культур, що забезпечує мінімальний рівень пошкодження ґрунту. Природні методи боротьби зі шкідниками, як сівозміни культур, розумне використання гербіцидів, застосовуються в якості альтернативи механічній обробки ґрунту. Основною перевагою використання цієї системи є збереження вологи у ґрунті. Використання методу «Notill» дозволяє поліпшити рівень вологості ґрунту за рахунок зменшення стоку води. Рівномірно розподілені післязбиральні рештки після збирання дозволяють підтримувати належний рівень вологості ґрунту.

Цей метод дозволяє знизити часові та трудові витрати за рахунок зменшення кількості проходів техніки по полю, немає необхідності в передпосівній обробці, також сівба проводиться в оптимальні агротехнічні строки, зменшується необхідність застосування хімічних мінеральних добрив. В традиційній технології використовується велика кількість пального, що призводить до збільшення витрат. Скорочення рівня витрат невідновлюваного палива дозволяє вважати метод «Notill» гідною альтернативою традиційному землеробству. При застосуванні цього методу потрібна менша виробнича потужність. Це не обов'язково свідчить про використання меншого трактора, але це приводить до скорочення необхідності в більш крупному обладнанні, за рахунок чого відбувається скорочення кількості ро-

бочих часів та збільшується строк служби сільськогосподарських машин.

Технологія «Notill» направлена на зменшення енергозатрат, скорочення термінів виконання робіт, підвищення ефективності використання техніки, зменшення впливу засобів механізації на ґрунт. Технології «Notill» є найбільш енергоощадними в порівнянні з традиційними і можуть забезпечити 70-75% економії пального, 59-82% зниження втрат праці і на 56-69% прямих експлуатаційних витрат [4, с.366-367].

Висновки.

1. Дрібні сільські господарства не в змозі забезпечити виробництво продовольства відповідно світовим стандартам. Тому виникає потреба у кооперації таких господарств. Держава повинна надавати підтримку кооперативам за допомогою зменшення податків, дотацій та інших економічних важелів.

2. Для підвищення якості органічної продовольчої продукції і виходу на зовнішній ринок необхідно на протязі 5 років звільнити сільськогосподарські підприємства, кооперативи від витрат на сертифікацію. Доцільно сертифікацію здійснювати за рахунок держбюджету, тому що в ній зацікавлені не тільки кооперативи, але й держава.

3. Різниця між штучною і реальною цінами на пальмову олію повинна акумулюватися державою і направлятися (фінансуватися) на підтримку молочної галузі. Це дозволить «знайти» кошти на розвиток молокопереробних підприємств і виробництво якісної сировини для них в умовах обмежених бюджетних засобів.

Література

1. Андреева Н.М. Маркетингові аспекти та стратегічні пріоритети розвитку органічного виробництва в Україні. / Н.М. Андреева. – Економічні та управлінські аспекти розвитку підприємств харчової промисловості: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (2-4 жовтня 2013 р., м. Одеса).ОНАХТ. – Одеса : Фенікс, 2013, с.134-138.
2. Басюркіна Н.Й. Особливості розвитку виробництва органічних продуктів харчування в Україні. / Н.Й. Басюркіна. // Економіка харчової промисловості. – 2013. - № 3 (19). - С. 45-49.
3. Гоцуленко Е. Дежурный оптимизм и грустная статистика. / Е. Гоцуленко, Н. Гоцуленко. // Зеркало недели, 7 сентября 2013 г.
4. Сталий розвиток та безпека агропродовольчої сфери України в умовах глобалізаційних викликів: монографія. За ред. О.І. Павлова. – Одеса : Астропринт, 2012. - 760 с.
5. Тінтулов Ю.В. Державне регулювання АПК України в умовах членства в СОТ. Монографія. Ю.В. Тінтулов. – Одеса : Пальміра, 2010. - 130 с.
6. Чапенко В. Молочная «колотуха». / В. Чапенко. // Зеркало недели, 26 июня 2013 г.

УДК 005.591.6–027.1:664.8/9

ІВАНЧЕНКОВ В.С., аспірант

Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, м. Одеса

ІННОВАЦІЙНА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ ТА ФАКТОРИ СПОВІЛЬНЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Досліджено різні сценарії зростання конкурентоспроможності підприємства та фактори сповільнення його інноваційного розвитку. Запропоновано напрями переходу підприємств на інноваційну модель розвитку.

Ключові слова: конкурентоспроможність, інноваційна діяльність, фактори інноваційної діяльності, інноваційна модель розвитку

The different scenarios of increase of competitiveness of enterprise and factors of deceleration of him are investigational innovative development. Directions of transition of enterprises are offered on the innovative model of development.

Keywords: competitiveness, innovative activity, factors of innovative activity, innovative model of development

Вступ. Діяльність підприємств будь-яких галузей господарської діяльності, в т.ч. харчової, повинна бути ефективною, що забезпечується високим рівнем конкурентоспроможності як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. Досягнути відповідного рівня ефективності неможливо без використання інноваційних технологій. Не секрет, що діяльність у сфері інновацій має свої специфічні особливості, вивченням яких займаються цілий ряд вчених, таких як Н.А. Белов [1], Н.Е. Богма [2], Є.В. Опікун [3] та багато інших. При цьому дослідження ефективності інновацій досліджується за такими напрямками, як прибутковість, зниження витрат та можливість отримання конкурентних переваг.

Однак потреба використання інноваційної моделі розвитку окремих галузей вимагає більш детального розгляду факторів, які впливають на ефективність інноваційної діяльності.

Постановка завдання. Метою даної статті є дослідження проблем інноваційного розвитку харчової промисловості. Основні завдання статті: за допомогою дослідження розвитку діяльності харчових підприємств за різними сценаріями визначити основні фактори сповільнення інноваційної діяльності та запропонувати заходи щодо переходу консервної галузі на інноваційну модель розвитку.

Результати. Розвиток галузей харчової промисловості, що призводить до зростання конкурентоспроможності, як показує на сьогоднішній день світовий досвід, представлено за трьома сценаріями [4]:

- забезпечення конкурентних переваг за рахунок дешевих ресурсів (національна сировина та енергоресурси, людські ресурси);

- модернізація виробничого процесу з використанням частіше запозичених, ніж власних науково-технічних досягнень;

- суттєва активізація інноваційної діяльності, яка призводить до інноваційного прориву, який передбачає виробіток нових ідей, їх розповсюдження та використання у власному виробництві.

Розвиток за рахунок першого сценарію дозволяє підприємствам не тільки утриматись на світовому ринку, а навіть розширити свою присутність на ньому. Але за це необхідно сплатити певну ціну: країна стає сировинним додатком, її розвиток залежить від кон'юктури світового ринку, має місце нерозвинений внутрішній ринок, забруднюється навколишнє середовище, використання дешевої робочої сили призводить до зниження добробуту населення.

Однак використання першого сценарного підходу все ж таки дозволяє досягнути зростання ефективності діяльності за рахунок зниження витрат. На жаль, такий спосіб досягнення мети є короткостроковим, оскільки неможливо тривалий період часу тримати певний рівень цін на ринку за рахунок деше-

вої сировини або низького рівня оплати праці. Треба пам'ятати, що ресурси, як сировинні, так і людські, є вичерпними.

Другий сценарій дозволяє активізувати промислову діяльність, забезпечити випуск конкурентоспроможної продукції та знизити залежність країни від імпорту продуктів харчування, розширити асортимент продукції внутрішнього ринку та можливості міжнародної співпраці. Але використання чужих інновацій та політика «наздоганяючої» модернізації виробництва не дозволяє зробити економічний прорив та перейти із статусу периферійного виробника до вищої ліги. Рух господарської діяльності за другим сценарієм вже вимагає додаткових фінансових вкладень, які пов'язані із модернізацією виробничих фондів. В умовах відсутності власних джерел фінансування для розвитку такого сценарію необхідна суттєва державна підтримка в галузях цільового фінансування та кредитування. Та навіть в умовах пільгового кредитування підприємство навряд чи досягне високого рівня ефективності. Як правило, витрати повністю покриваються доходами, рівень рентабельності невисокий.

Слід визначити, що в структурі фінансової підтримки інноваційної діяльності українських підприємств пріоритет слід надавати саме бюджетному фінансуванню. Кредитування в Україні характеризується низьким використанням кредитних важелів, що пояснює низьку частку кредитів в загальному обсязі інноваційної діяльності [5].

Третій сценарій характеризується активізацією інноваційної діяльності, зростанням ролі інформаційних технологій, розвитком інноваційної інфраструктури. Розробка інноваційного продукту дозволяє зробити певний стрибок економічної ефективності. Незважаючи на витрати, пов'язані із розробкою та просуванням нового продукту, фінансовий результат, як правило, достатньо високий. При цьому гарантується стабільність отримання прибутків тривалий період часу. Однак для того, щоб даний сценарій запрацював, необхідно забезпечити державну підтримку розвитку галузей, які формують основу економічних знань, а саме:

- розвиток комп'ютерних мереж;
- розвиток природоохоронних технологій;
- створення нових матеріалів;
- створення нових засобів захисту рослин;
- розробка нових джерел енергії.

На прийняття рішення щодо використання будь-якого сценарного розвитку впливають різні групи факторів: підприємницьке середовище, якість державних інституцій, науково-технічний прогрес [6].

Виходячи з вищенаведеного, вважаємо, що на сповільнення інноваційної діяльності впливають такі фактори:

- загальний спад виробництва в Україні;
- незадовільна динаміка структурних перетворень в Україні;
- низький технічний стан виробничих потужностей;
- ресурсна обмеженість;
- відсутність власних та запозичених джерел фінансування;
- відсутність державної підтримки.

Консервна галузь повинна перейти на інноваційну модель розвитку. Для цього пропонуються наступні заходи:

- розробити стратегію державної підтримки інноваційної діяльності підприємств переробної харчової промисловості;
- запровадити пільговий режим кредитування та фінансування інноваційної діяльності;
- затвердити на державному рівні стратегію структурних перетворень харчової галузі, спрямовану

на підвищення взаємодії підприємств сільського господарства та переробних підприємств;

- впровадити заходи щодо залучення вітчизняного наукового інтелекту для створення інноваційного продукту;

- забезпечити тісний зв'язок у напрямку «наука-технологія-виробництво».

Висновки. Вибір ефективного напрямку розвитку підприємств харчової галузі тісно пов'язаний із інноваційною діяльністю. Вибір інноваційного сценарію розвитку господарюючої структури залежить від певних факторів внутрішньогосподарського, загальнодержавного та світового характеру. Не можна розглядати інноваційний процес окремої галузі у відриві від тенденцій його розвитку в країні в цілому. До того ж свій вплив накладає світова економічна криза. Питання класифікації факторів інноваційного розвитку стануть предметом подальшого вивчення.

Література

1. Белов П.А. Особенности формирования и функционирования механизма инновационной деятельности на промышленном предприятии / П.А. Белов // Вестник Костромского университета имени Н.А. Некрасова. Специальный выпуск. – №2. – 2005. – С.75-83.
2. Садков В.Г. Управление инновационной деятельностью в регионах и совершенствование информационно-статистического обеспечения / В.Г. Садков, Н.Е. Богма // Управление общественными и экономическими системами. – 2010. – №2. – С.68-72.
3. Хацкевич Г.А. Инновационность предприятия: критерии и подходы к измерению / Г.А. Хацкевич, Э.В. Опекун // Теоретичні та прикладні питання економіки. – 2011. – № 24. – С.95-102.
4. Концепція загальнодержавної цільової програми розвитку промисловості України на період до 2017 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://industry.kmu.gov.ua/control/uk/public>
5. Зима А.О. Інноваційна діяльність як основа підвищення конкурентоспроможності підприємств та регіонів / А.О. Зима, В.В. Біркентале // Вісник Донецького національного університету, Серія В: Економіка і право. Випуск 1. – Донецьк, 2009. – 250 с.
6. Економічний аналіз підприємств : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Кругляк Б.С., Бондар Т.П., Зайцева О.Б., Ковальов А.І., Скиба Г.В. – Хмельницький : Хмельницький державний університет, 2004. – 420 с.

УДК 330.331.1

КАЛАМАН О.Б., канд. екон. наук, асистент, БРАТКОВСЬКА О.О., магістрант
Одеська національна академія харчових технологій

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

У статті розглянуто питання взаємодії інноваційної діяльності та ефективності наукових досліджень, які інноваційні напрямки є пріоритетними на підприємствах харчової промисловості, на що має бути спрямована державна фінансова політика сприяння інноваційній діяльності.

Ключові слова: інновації, інноваційна політика, інноваційний розвиток, підприємницька діяльність, інвестиції

The article deals with the interaction of innovation and effectiveness research, which are priority areas of innovation in the food industry, which should be directed government financial policy of promoting innovation.

Keywords: innovation, innovation policy, innovation development, entrepreneurship, investments

Вступ. Початок нового століття ознаменувався поглибленням світових тенденцій глобалізації, які обумовлюють глибоку інтернаціоналізацію науково-

технічного прогресу і посилюють конкурентну боротьбу на міжнародному ринку, прискорюють розвиток наукомістких і високотехнологічних галузей.